

Dr. Viljem Krejči, pozabljeni in zaslužni rotarijec, humanitarni delavec, lovec in kinolog, lovski funkcionar

Marjan Toš*

1.01 Izvirni znanstveni članek
UDK 929Krejči V.

Marjan Toš: Dr. Viljem Krejči, pozabljeni in zaslužni rotarijec, humanitarni delavec, lovec in kinolog, lovski funkcionar. Časopis za zgodovino in narodopisje, Maribor 91=56(2020), 2–3, str. 102–126

Dr. Viljem (Wiljem) Krejči (1890–1962) se je trajno zapisal v slovensko zgodovino kot zelo dejaven član Rotary kluba Ljubljana in ljubljanskega Sokola, pa tudi kot predsednik Rdečega križa in slovenske lovske organizacije. Čeprav je bil dober pravnik, je veljal tudi za humanista in je izredno podpiral humanitarno dejavnost v takratni Dravski banovini (jugoslovanski Sloveniji). Na tem področju se je izkazal tudi kot vrhunski organizator. Bil je »veliki oče« Rotary Kluba Ljubljana, ki je bil ustanovljen 14. marca 1931 v dvorani hotela Unon. Krejči je vodil Rotary Klub med leti 1932–1933 in 1937–1938. Politično je bil zelo blizu ožjemu krogu ljubljanskih liberalcev, kar ga je leta 1924 za krajši čas pripeljalo na položaj vladnega komisarja Ljubljane. Drugih vidnejših političnih funkcij ni opravljal.

Glavne besede: odvetnik, Rotary klub, rotarijstvo, lovstvo, lovsko društvo, Zveza lovskega društva

---

* dr. Marjan Toš, doktor zgodovinskih znanosti, profesor zgodovine in geografije, muzejski svetovalec v pokoju, SI – Lenart v Slovenskih goricah, marjan.tos@gmail.com

1.01 Original Scientific Article

UDC 929Krejči V.

Marjan Toš: Viljem Krejči, PhD., the Unforgettable and Honorary Rotarian, Humanitarian, Hunter and Cynologist, and Hunt Official. Review for History and Ethnography, Maribor 91=56(2020), 2–3, pp. 102–126

Viljem (Wiljem) Krejči, Ph.D., (1890–1962) went down in the Slovene history as a very active member of the Rotary Club Ljubljana and the Ljubljana “Sokol” movement, as well as president of the Red Cross and the Slovene Hunting Organisation. Even though he was a good lawyer, he was also a humanist and supported humanitarian activities in the then Drava Banovina (Yugoslav Slovenia). He was an excellent organiser and the “big father” of the Rotary Club Ljubljana, which was established on 14 March 1931 in Hotel Union. Krejči was the Rotary Club President in the years 1932–1933 and 1937–1938. From a political point of view, he was very close to the select circle of Ljubljana liberals and was, therefore, government commissioner of Ljubljana for a shorter period in 1924. He never held any other important political functions.

Keywords: lawyer, Rotary Club, Rotary, hunting, hunting society, Hunting Association

*Ne le, kar veleva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan
(Viljem Krejči)*

Dr. Viljem (Wiljem) Krejči se je rodil 24. junija 1890 ljubljanskemu trgovcu in krznarju češkega rodu Antonu Krejčiju in materi Mariji, roj. Svetel. V družini Krejči so bili še brat Anton¹ ter sestri Ana, por. Arko, in Marija, por. Milčinski. Po maturi leta 1908 v Ljubljani je na Dunaju študiral pravo in leta 1912 študij končal z doktoratom. Med študijem prava je končal tudi dunajsko Trgovsko akademijo in dve leti delal v centrali »Bank und Wechselstuben A.G. Merkur« na Dunaju.² Kot dijak je bil v Ljubljani sodelavec Preporoda, kot študent na Dunaju pa član društva Slovenija. V svoji kratki biografiji, ki jo je predstavil članom Rotary kluba Ljubljana, ko so ga predlagali za guvernerja 77. distrikta, je med drugim zapisal, da se je kot dijak in študent težje učil in da je svojim nadarjenim tovarišem zavidal njihovo inteligenco. »Kljub temu nisem niti enkrat zaostal in dovršil vse svoje študije vedno v prvem terminu, že s svojimi 22 leti. Na Duaj sem se podal, ker sem govoril poleg materinega še jezike. Opravl sem trgovsko akademijo in študij prava. Bilo je nešteto neprespanih

¹ Anton Krejči je bil med svetovnima vojnama član Upravnega odbora Tovarne dušika Ruše, njen delničar in direktor. Po nemški okupaciji leta 1941 je izgubil mandat v Upravnem odboru TDR, bil je zaprt in izgnan (prim. Vili Rezman, Tovarna dušika Ruše (TDR), 100 let; Ruše 2018, str. 140 in 146).

² *Jugoslovenski Rotar*, godina VI., 15. VI. 1939, br. 12, 554. Gradivo mi je posredoval Edvard Škodič, za kar se mu najlepše zahvaljujem. Edvard Škodič je bivši predsednik Rotary kluba, koordinator predavanj, rotarijski zgodovinar in predavatelj.

noči in trdega garanja, na kako malo razvedrila, ki ni obstajalo skoraj v ničemer drugem, kakor v brezmejni udanosti mladi dami, kateri zahvaljujem, da se na Dunaju nisem izgubil ne v vinu, ne v ponočevanju, ne v kartah in ne v mladostni lahkomiselnosti».³ V času študijskih počitnic je mladi študent Krejči opravljal prakso v ljubljanski hranilnici, med katero si je pridobival strokovno znanje s področja bančništva, ki ga je zelo zanimalo. To delo je moral zaradi bolezni staršev prekiniti in za nekaj časa prevzeti vodenje očetove trgovine in krznarske obrti.

Slika 1: Dr. Viljem Krejči (vir: Inštitut za novejšo zgodovino Ljubljana)

Med prvo svetovno vojno je bil najprej oproščen vojaške službe, jeseni 1917 pa je bil mobiliziran v avstro-ogrsko vojsko v Judenburg. Po končani vojni in razpadu avstro-ogrske monarhije se je vrnil v Ljubljano in začel iskati službo. Najbolj ga je zanimalo bančništvo, zato je prosil za službo v takratni Deželni banki, v ljubljanski Kreditni banki in v Mestni hranilnici ljubljanski. »Povsod sem našel vrata zaprta. Nihče ni hotel upoštevati, da sem bil takrat edini slovenski absolvirani pravnik s trgovsko akademijo in bančno prakso. Bridko razočaran sem se odločil, da vstopim k sodišču in se posvetim pravosodstvu. Dogovorjeno je bilo, da prevzamem oddelek, ki ga je vodil svak Milčinski, kateri je bil malo prej premeščen k deželnemu sodišču«. A ostalo je pri obljubi, saj je bil predstojnik sodišča preko svojega zaupnika seznanjen, da je Krejči s kolegi govoril slovensko in zaradi tega mu je obljubljena služba na sodišču

³ Dr. Viljem Krejči, 19. 12. 1939; biografski podatki, arhiv Rotary kluba Ljubljana.

splavala po vodi.⁴ Odšel je za odvetniškega pripravnika v odvetniško pisarno dr. Furlana v Ljubljani in se zavzeto lotil dela.⁵ Že 18. aprila 1919 je opravil odvetniški izpit in v Wolfovi ulici 5 v Ljubljani odprl samostojno odvetniško pisarno. 2. aprila 1920 je bil uradno vpisan v seznam odvetnikov Odvetniške zbornice Slovenije. S seznama je bil izbrisan 31. julija 1954 na lastno željo. O izbrisu je Odvetniška zbornica obvestila takratni Zavod za socialno zavarovanje mesta in okraja Ljubljana. Izvršilni odbor Odvetniške zbornice je za prevzemnika njegove pisarne določil dr. Milana Lemeža.⁶ Poročen je bil z Meto, roj. Tischler,⁷ in v zakonu sta se jima rodila sinova Mitja in Fedor. Mitja je bil pravnik, Fedor pa ugledni zdravnik in primarij v UKC Ljubljana.⁸ Ko je dr. Krejčiju leta 1941 umrla prva žena, se je drugič poročil leta 1946 s Franjo Predalič. Dr. Krejči je umrl 10. 9. 1962 v Ljubljani,⁹ njegova druga žena Franja

⁴ Dr. Viljem Krejči, 19. 12. 1939; Biografski podatki o dr. Krejčiju so bili 4. novembra 2012 prebrani kot ilustracija nekdanjih časov v oddaji Spomini, pisma, potopisi na III. program Radia Slovenija. Avtor oddaje je bil Andrej Rot, njen naslov pa »Pod srečno zvezdo rojeni« (O zgodovini rotarijcev 1935, Viljem Krejči). Prepis oddaje v izvirniku hrani Radio Slovenija, fotokopijo pa arhiv Rotary kluba Ljubljana. Eno kopijo hrani tudi avtor tega prispevka.

⁵ Dr. Josip Furlan, dvetnik v Ljubljani. Sodil je med znane in ugledne odvetnike in je leta 1914 pravno pomagal tudi Ivanu Hribarju. Veljal je za odvetnika z velikim številom strank, po naravi je bil veseljak in rad je imel dobro družbo, posebej še zabave s petjem. Sicer pa je bil dr. Furlan kmečki sin, ki je s šolanjem in študijem na Pravni fakulteti na Dunaju postal meščan. Njegova izvoljenka in soproga je bila hči trgovca Josipa Seuniga. V zakonu se jima je rodilo 6 otrok, vsi so bili in ostali meščani (prim. *Kronika*, let. 54, št. 3., Ljubljana 2006, 413).

⁶ Podatki Odvetniške zbornice Slovenije, posredovani 20. maja 2020. V osebnem popisnem listu je dr. Krejči navedel, da poleg slovenskega jezika obvlada še nemški in srbohrvaški jezik, delno pa tudi italijanščino in francoščino. Pripisal je, da je bil dolga leta član izpitne komisije za odvetnike in član izpitne komisije za državne izpite na Univerzi v Ljubljani. Fotokopije dokumentov hrani avtor. Za pomoč se lepo zahvaljujem Bojani Draganič iz tajništva Odvetniške zbornice.

⁷ V nekaterh dokumentih je uporabljeno ime Greta, priimek pa napisan fonetično Tišler. Drugega pripisa za prvo ženo ni, pri drugi pa je omenjeno, da je bila gospodinja. O smrti prve Krejčijve žene Mete je poročal tudi *Slovenski narod* z dne 25. septembra 1941 (SN, XIX., št. 222, 25. 9. 1941, str. 3) in zapisal, da »je bila srčno dobra pokojnica svojemu možu vneta tovarišica in tudi pri njegovem obsežnem karitativnem delu«. Namesto vencev so v dobrodelni namen RK darovali dr. Božidar Lavrič, dr. Adolf in Tekla Kaiser ter Ludvik Černe (SN, XIX., št. 223, 27. 9. 1941, str. 3).

⁸ Fedor Krejči (1926–2004), toksikolog. Leta 1963 je prevzel vodstvo Internistične prve pomoči (IPP) v UKC Ljubljana in hospitalnega oddelka. Leta 1969 je postal primarij.

⁹ Izjava, mag. Ivo Branimir Piry iz Ljubljane, mož Krejčijve vnukinje Barbare dne 20. 5. 2020. Obema se za podatke in izjemno korektno sodelovanje ter pomoč pri nastajanju razprave najlepše zahvaljujem. Prva Krejčijeva žena Meta je pokopana na ljubljanskih Žalah v grobnici rodbin Krejči-Milčinski-Arko, druga žena Franja pa v družinski grobnici rodbine Predalič na ljubljanskih Žalah. Lepo se zahvaljujem za pomoč tudi vnukinji Marjeti Krejči, por. Hrstar, iz Ljubljane.

pa deset let za njim leta 1972. Do smrti je živel v stanovanjski hiši na Prulah, Privoz 18, katero je kupil leta 1939.

Skupina rotarjev pred Trgovskim domom, kjer se je vrnila v dneih 26., 27. in 28. aprila 1935 distriktna konferenca. (Spredej stoječi od leve proti desni: podpredsednik R. I. Walter D. Head iz New Jersey, sedanji guverner jugoslovanskih klubov dr. Viljem Krejči, bodoči guverner za poslovno dobo 1935/36 dr. Viktor Ružić s Sušaka.)

Slika 2: Dr. Viljem Krejči (tretji z desne) z ljubljanskimi rotarijci
(vir: arhiv Rotary klub Ljubljana)

O njegovem požrtvovalnem delovanju na različnih področjih (odvetništvo, Rotary klub, SLD in Rdeči križ) je malo znanega, saj je bilo to delovanje očitno »namerno pozabljeno, tako kot delovanje in dosežki številnih drugih uglednih Slovencev, ki niso bili po volji poveljni oblasti«. ¹⁰ Kot odvetnik je veljal za

¹⁰ Ivo Branimir Piry, Ljubljana, pisna izjava z dne 2. 5. 2020 (hrani avtor). Po drugi svetovni vojni je dr. Viljem Krejči izgubil položaj uspešnega odvetnika in uglednega pravnika, s tem pa je bilo tudi konec vseh njegovih dotedanjih družbenih aktivnosti, tudi v lovski organizaciji in na področju humanitarne dejavnosti. Dr. Viljem Krejči je nekajkrat omenjen tudi v gradivu Uprave državne varnosti (UDV), pri čemer se je poveljna oblast zanimala zlasti za njegove stike s konzularnimi predstavniki, za odvetniško delo in ocenjevanje trenutnih razmer. Poročil o tem je v Arhivu Slovenije v fondu SI AS 1931 razmeroma malo. Šlo je očitno za nadzor UDV, ki pa ni bil zelo intenziven. Ohranjeni arhivski dokumenti zelo na kratko omenjajo njegovo medvojno zadržanje in predvojno društveno delovanje na področju rotarijstva in lovstva (pisno sporočilo Tadeja Cankarja iz Arhiva Slovenije z dne 13. 5. 2020. Hrani avtor). Gradivo o dr. Krejčiju hrani Arhiv Slovenije in sicer v arhivskem fondu OZNA in UDV, OMS (ostanki meščanskih strank), v fondu SI AS 1931, šk. 703 (VOS) in SI AS 1931, šk. 728. Po letu 1945 je dr. Krejči kot odvetnik v glavnem zastopal svoje prijatelje v postopkih nacionalizacije njihovega premoženja in se izkazal kot dober zagovornik interesov lastnikov premoženja. Tudi v teh procesih se je izkazal kot izvrsten retorik in sposoben odvetnik (izjava Edvarda Škodiča z dne 27. 5. 2020).

priznanega jurista, marljivega in natančnega ter osebno poštenega odvetnika. Odvetniško pisarno je imel na Wolfovi ulici 5 v Ljubljani.¹¹ Kot odvetnik je deloval tudi po končani drugi svetovni vojni, a je imel vse manj dela in vse manj prihodkov. Vse do leta 1950 ga je nadzirala OZNA oz. UDV.¹² O tem nadzoru je ohranjeno gradivo v Arhivu Slovenije.¹³ Iz njega lahko sklepamo, da je bil nadzor nad dr. Krejčijem neintenziven in da so ga spremljali zaradi njegovih stikov z nekaterimi konzularnimi predstavniki zahodnih držav, predvsem s konzulom Velike Britanije iz Zagreba. V ocenah operativnih delavcev UDV je bil označen kot pristaš »Mačkovškovega kroga« in podpisnik »Svetosavske deklaracije« leta 1944.¹⁴ Ocenili so ga kot uglednega in popularnega ljubljanskega meščana, ki je bil v stari Jugoslaviji liberalno orientiran, vendar pa ni aktivno sodeloval v političnih strankah. Bil je aktiven v mnogih društvih in klubih ter kot tak med ljudmi zelo cenjen in upoštevan. Bil je med ustanovitelji Rotary kluba Ljubljana, tudi njegov predsednik. UDV ga je ocenila kot »zapadnjaško orientiranega« človeka, ki je bil več let predsednik Slovenskega lovskega društva in urednik revije »Lovec«.¹⁵ Po vojni je dr. Krejči stanoval v stanovanjski hiši na Prulah v Ljubljani, odvetniško pisarno pa je imel v Wolfovi ulici 5.¹⁶ UDV ni ugotovila njegovega sovražnega delovanja. Družil se je predvsem s stanovskimi kolegi, odvetniška praksa pa mu je prinašala vse

¹¹ Seznam odvetnikov Odvetniške zbornice Slovenije 1918–2018, Ljubljana 2018 in Službeni list Kraljevske banske uprave Dravske banovine, letnik III., 5. 1. 1932.

¹² OZNA (Oddelek za zaščito naroda) je bila ustanovljena 13. maja 1944 in je delovala pod okriljem ministrstva za ljudsko obrambo. Marca 1946 so jo priključili k ministrstvu za notranje zadeve in spremenili njeno ime v Upravo državne bezbednosti – UDB (Uprava državne varnosti – UDV). Leta 1952 služba iz vojaške formacije preide v civilno in se preimenuje v Službu državne bezbednosti – SDB (Služba državne varnosti – SDV).

¹³ Gradivo OZNA in UDV; OMS (ostanki meščanskih strank).

¹⁴ Svetosavska deklaracija je bila sprejeta v vasi Ba ob vznožju Suvobora v Srbiji na Svetosavskem kongresu. Ta se je odvijal med 25. in 27. januarjem 1944 in je bil protiutež drugega zasedaja AVNOJ-a 29. novembra 1943 v Jajcu. Na kongresu, ki ga je organizacijsko pripravil kapetan Zvonimir Vučkovič, poveljnik Prvega ravnogorskega četniškega korpusa, je sodelovalo 294 delegatov. Med njimi je bil tudi predstavnik Republikanske stranke iz Slovenije Anton Krejči. Poleg nekaterih predvojnih politikov jugoslovanskih meščanskih strak je imel vodilno besedo Dragoljub Draža Mihailović, vojaški poveljnik jugoslovanske (kraljeve) vojske v domovini – jugoslovanskih četnikov. Med važnejšimi sklepi Svetosavskega kongresa, ki je bil v šoli kraljice Marije je bila odločitev, da se po končani vojni vzpostavi konfederalna Jugoslavija kot ustavna in parlamentarna monarhija.

¹⁵ Ta podatek je povsem napačen, saj dr. Krejči ni bil nikoli urednik Lovca. Občasno se je v lovski reviji pojavljal kot pisec člankov organizacijsko-pravne narave. Članki so bili izredno tehtni in sporočilno bogati. V glasilu *Lovec* je objavljajl izvirne fotografije in članke njegov sin Mitja Krejči, tudi lovec in tajnik Društva ljubitelje ptičarjev in izvrsten planinec.

¹⁶ Gradivo OZNA in UDV, Arhiv Slovenije. Operativci so zapisali, da v tujini ni imel sorodnikov. Le hčerka njegove druge žene Franje je bila v Argentini, vendar z njo in njenim možem ni imel stikov, saj sta leta 1946 tej poroki nasprotovala.

manj dohodka. »Osebnost je pošten, dober juristi, predvsem za civilno pravo. Bil je član izpitne komisije za odvetnike in bil aktiven pri RK kot predsednik banovinskega odbora RK in član glavnega odbora jugoslovanskega RK v Beogradu«. ¹⁷ V letu 1950 naj bi bila njegova pisarna »najbolj pasiva pisarna med odvetniki« (»Čemu sploh Krejči radi table toliko troši, naj raje zapre pisarno«). Njegov odnos »do ljudske oblasti je pozitiven. Živi zase z ženo, predvsem po tragični nesreči sina v gorah. Materialno ne stoji dobro, ker nima pisarna veliko posla. A ohranja sloves dobrega jurista, solidnega in izredno marljivega in natančnega odvetnika. Velja za poštenjaka, v družbo ne zahaja, pač pa hodi na posestvo Borje pri Št. Lambertu nad Savo«. V zvezi s tem posestvom je zanimiva Krejčijeva prijava vojne škode z dne 31. avgusta 1945. Poleg tabelarnega dela v posebnem prijavnem obrazcu je priložil še več pisnih prilog, v katerih je natančno navedel škodo, ki je nastala na njegovem premoženju. V bivši občini Št. Lambert je imel pred vojno dve posestvi, eno na Kobiljku 3 in drugo v Borju 6. Takoj po okupaciji aprila 1941 s Nemci na obeh posestvih postavili svojega upravitelja, posestvo pa zanemarjali. Med okupacijo Krejči posestev ni videl, saj mu Nemci niso hoteli izdati dovoljenja za obisk. Obe posestvi so mu zaplenili in odpeljali vso živino, stroje in drugo opremo. Zaplenili so mu tudi 3 lovske puške z vso opremo in dva daljnogleda. Iz obrazložitve prijave vojne škode lahko sklepamo, da je bilo njegovo premoženje kar izdatno in da je bil očitno dober gospodar. Med drugim je pred vojno zasadil novi sadovnjak, na posestvih pa je imel tudi moderno opremo in veliko živine, med drugim je imel farmo nesnic. ¹⁸ Malo pred koncem vojne, 4. marca 1945, so Nemci objekte na posestvu Kobiljek do tal požgali. V zgradbah je bila v celoti uničena vsa oprema, od pohištva, slik in kmetijskega orodja. Krejčija pa niso oškodovali le Nemci, pač pa so mu italijanski okupatorji 13. aprila 1941 zaplenili vse lovsko orožje in strelivo. Oddati je moral 10 modernih lovskih pušk, med katerimi sta bili 2 povsem novi. Poleg tega je moral oddati tudi več kosov muzejskega orožja, ki ga je kot ljubitelj orožja zbiral in hranil. Italijanske oblasti so odvzeto orožje odpeljale neznano kam, izvedel je, da so si lovske puške razdelili italijanski oficirji in podoficirji. Po enem letu so mu vrnili najslabšo lovsko puško, po katero pa so kmalu prišli karabijerji in tudi to odnesli neznano kam. Po italijanski kapitulaciji so mu nemške oblasti odvzele vso angleško in rusko strokovno literaturo in vso odvetniško mednarodno korespondenco. Odnegli

¹⁷ V kontekstu te ocene UDV je omenjena tudi ocena sina Mitje Krejčija, za katerega so zapisali, da je »velik aktivist in idealen delavec«. Leta 1948 se je smrtno ponesrečil v severni steni Gule v Martuljku. Vzrok nesreče je bila preutrujenost in neizkušnost (prim. *Planinski vestnik*, letnik V.–XLIX., št. 4, 1949, 118). Tudi Mitja je bil pravnik in je leta 1943 doktoriral. Po vojni je delal na tedanjem Ministrstvu za kmetijstvo.

¹⁸ SI_ZAL_LJU/0092, Krejči Viljem, Ljubljana, teh. enota 1, arhivska enota 9, prijava vojne škode.

so tudi vse druge knjige in arhivsko gradivo.¹⁹ Zato ne preseneča, da je po končani vojni odvetniška pisarna v Wolfovi 5 le še životarila. Težave s poslovanjem je sicer imel že med vojno in z dohodki ni več mogel pokrivati vseh stroškov pisarniške režije, davkov in dajatev ter stroškov zasebnega življenja. Zato se je moral zadolževati in odprodati nekaj nepremičnin.

Med obema svetovnima vojnama je bil dr. Vijem Krejči v Ljubljani med najbolj uglednimi ljubljanskimi odvetniki. Ukvarjal se je v glavnem s trgovinskim pravom, zaposloval je tri pisarniške delavce in nekaj časa tudi odvetniškega pripravnika – koncipijenta.²⁰ Aktivno se je vključil v delo ljubljanskega Sokola, Glasbene Matice in Slovenskega lovskega društva. Veljal je za vodilnega slovenskega rotarijca med obema svetovnima vojnama in ima veliko zaslug za ustanovitev Rotary kluba v Ljubljani. Ta je bil ustanovljen 11. februarja 1931. Pristopne izjave so podpisali naslednji ustanovitveni člani: Angola Anton, steklo in porcelan, Božič dr. Mirko, hranilništvo, Dobrila dr. Mario, borza, Dukič ing. Adolf, stavbeništvo, Golia dr. Adolf, Zveza industrialcev, Horvat ing. Juro, elektrotehnika, Horvat ing. Alojz, gradnja cest in železnic, Kavčič Josip, bombažno tekstilstvo, Kersnik dr. Janko, posojilništvo, Kmet dr. Stanko, lekarništvo, Knez Aleksander, zavarovalništvo, Kobler Franc, mešano blago, Krejči dr. Viljem, civilno pravo, Loeser Ing. Oskar, industrija pločevinastih izdelkov, Lorant Oton, brezalkoholne pijače, Lorger Alfonz, veleprodaja petrolejskih proizvodov, Mohorič Ivan, Zbornica za TOI, Naglas Viktor, pohištvena industrija, Polič Mirko, glasba, Slokar dr. Ivan, bančništvo, Stare ing. Lado, lesna industrija, Sarabon dr. Vinko, geografija, Strca Stanko, tovarna strojev in livarništvo, Trček Franc, profesionalno združenje, Uratnik Filip, delavska zbornica, Žirovnik dr. Janko, kazensko pravo.²¹ Ob ustanovitvi kluba je bila izvoljena tudi uprava in nadzorni odbor, ki so ga sestavljali: Žirovnik Janko, predsednik, Krejči dr. Viljem, podpredsednik in ceremonial, Lorger Alfonz, tajnik, Naglas Viktor, blagajnik, Slokar Ivan, član uprave, Knez Aleksander, član uprave. Veliki oče Rotary kluba Ljubljana je vsekakor Dr.

¹⁹ Ibid. V obrazložitvi navaja, da so pripadniki nemškega Gestapa iz njegove pisarne v Wolfovi ulici 5 odpeljali za dva avtomobila knjig in drugega gradiva.

²⁰ Ibid. Sam je zapisal, da je bila njegova pisarna uspešna in je finančno uspešno poslovala. Imel je v glavnem samo stranke iz trgovskih vrst.

²¹ www.rotary-klub-lj.si z dne 1. 5. 2020. 1. marca 1939 je imel Rotary klub Ljubljana jubilejni, 400. sestanek. Člani so drug drugemu posvetili kakšen verz. Dr. Lavrič je Krejčiju napisal: »Mogel umreti ni dobri naš Vilko, dokler predsednik vseh društev ni bil«. Zapis je hranjen v Raztresenih verzih iz jubilejnega 400. sestanka Rotary kluba Ljubljana z dne 1. marca 1939. Hrani Rotary klub Ljubljana. Zanimiv je, da je imel dr. Krejči po letu 1945 zaradi članstva v Rotary klubu težave z novo oblastjo. Teh pa za razliko od njega na primer niso imeli člani Božidar Jakac, France Stele, Gojmir Anton Kos in kirurg dr. Božidar Lavrič. To pripombo mi je posredoval Edvard Škodič, rotarijski zgodovinar, za kar se mu lepo zahvaljujem.

Viljem Krejči, ki je bil predsednik kluba v letih 1932/33 in 1937/38. Krejči je bil tudi predsednik Rdečega križa z velikim poslušom za humanitarno pomoč ljudem v stiski. Številne rotarijce pa je pritegnil s svojim pesniškim talentom, ki ga je uporabljal v pismih in govorih. Že takrat so bili člani kluba nekateri pomembnejši Slovenci, ki so se zapisali v zgodovino, kot sta slikarja Božidar Jakac in Gojmir Anton Kos, arhitekt Josip Costaperario, univ. prof. dr. Franc Stele in kirurg dr. Božidar Lavrič. V desetih letih obstoja sta dva člana, Viljem Krejči v letih 1934/35 in Ivan Slokar v letih 1938/39, postala guvernerja Distrikta 77. Rotarijskemu gibanju se je dr. Krejči posvečal z vsem srcem in je imel največ zaslug, da je ljubljanski Rotary klub navezal živahno sodelovanje s kluboma v Beljaku in v Celovcu ter z italijanskim distriktom. Zaradi vsestranskega angažiranja in tudi pisanja odmevnih člankov je bil Krejči prepoznaven tudi v mednarodnem rotarijskem gibanju.²² Rotarijci so bili tudi edini, ki so se ga spomnili leta 1960 ob njegovi sedemdesetletnici in mu poslali obširno pisno voščilo. V njem so med drugim zapisali naslednje rime: *»Življenja tok mu bil je mnogotiren, je lovstva klasičen predstavniki in kravogojec večjega kalibra, človekoljub v Rdečem križu ter apolit, ki veje v višje vzore, ne pa v politikov kavarne spletke, zaupanje vseeno splošno uživa, da brez skomin politične kariere, povzdignjen v javne je dolžnosti, čeprav pomočnik v skrajni sili, povsod med prvimi je prvi. V življenju ožjem pa slovi kot pravnik, krojač zgovoren pravnih nešteti, vse to je svetu bil prijatelj Krejči«.*²³

Dr. Viljem Krejči pa ni bil dejaven samo v Rotary klubu, pač pa ga najdemo tudi v ljubljanskem Sokolu in v Glasbeni Matici. V času, ko je ta paznovala 50-letnico je bil celo njen tajnik in je bil med vodilnimi člani te ustanove.²⁴ V vodstvu Glasbene matice ni imel razumevanja njenega predsednika dr. Vladimira Ravniharja.²⁵ Ta mu je očital nepoznavanje glasbe in je o njem zapisal: *»Dr. Krejči je sedel v odboru Glasbene Matice, mož brez posluha, muzika je bila zanj španska vas. Kljub temu je hotel imeti prvo besedo. Napadel me je v odboru, ker sem se drznil braniti v Narodnem Dnevniku, češ, da s tem vlačim Glasbeno Matico v politiko. Prav po znanem receptu v Sokolskem savezu. Velika večina je bila na moji strani in je spletko zavrila. Dr. Krejči je nekega lepega dne brez šuma izginil iz odbora Glasbene Matice«.*²⁶ Pri tem njegovem

²² *Jugoslovenski rotar*, godina VI., 15. VI. 1939, br. 12, 554.

²³ Voščilo dr. Viljemu Krejčiju za 70-letnico (1960), arhiv Rotary kluba Ljubljana. Voščilo je bilo napisano 21. junija 1960, podpisalo pa ga je 16 Krejčijevih nekdanjih rotarijskih prijateljev. *»Od vseh, pa še posebej od Steleta«.*

²⁴ *Učiteljski tovariš*, letnik 62, št. 50. 14. 12. 1922, str. 2.

²⁵ Dr. Vladimir Ravnihar (1871–1954), odvetnik, publicist, član ljubljanskega občinskega sveta, ljubljanski podžupan in župan 1935. Bil je tudi starosta jugoslovanske Sokolske zveze.

²⁶ Dr. Vladimir Ravnihar, *Mojega življenja pot*, www.books.google.si z dne 24. 4. 2020.

delovanju je treba izpostaviti še to, da je aktivno sodeloval pri pripravi aktov za ustanovitev Glasbenega konservatorija. Bil je celo član Izvršilnega odbora za ustanovitev konservatorija GM.²⁷

Deloval je v politiki in bil kot pristaš liberalcev 10. 6. 1924 postavljen za vladnega komisarja v Ljubljani.²⁸ To naj bi bil »*akt maščevalnosti in nasilja*«, je prevzem oblasti označil dotedanji ljubljanski župan Ljudevit Perič.²⁹

Krejči je bil tudi pristaš Sokola in dejaven v ljubljanskem Sokolskem društvu. Tam se je razdajal na organizacijsko-pravnem področju. S številnimi prispevki je sodeloval tudi v Vestniku ljubljanske sokolske župe.³⁰ V ljubljanskem Sokolu je začel telovaditi že kot dijak. Po prvi svetovni vojni je bil nekaj časa v upravi Sokolske župe in bil nato prvi starosta združene ljubljanske sokolske župe.³¹ Je pa zanimiva ugotovitev, da ga v letih 1930–1940 ni v seznamih Ljubljanskega sokola. Ni ga niti v seznamih Sokola Tabor, ki so sicer na voljo samo do leta 1933. Je pa več podatkov o njegovem bratu Antonu Krejčiju, ki je aktivno deloval v mariborski sokolski župi. Leta 1941 je bil celo eden od namestnikov staroste mariborske sokolske župe dr. Milana Goriška.³² Krejči je deloval tudi v Društvu pravnikov in bil med udeleženci kongresa jugoslovanskih pravnikov v Rogaški Slatini 24. 9. 1939.³³ Na tem kongresu je imel tudi referat.

Dr. Krejčija najdemo tudi v predvojnem Slovenskem lovskem društvu oz. Zvezi lovskih društev Dravske banovine, katero je vodil od ustanovitve leta 1936 do odstopa februarja 1945. Ustanovni občni zbor Zveze lovskih društev Dravske banovine³⁴ (jugoslovanske Slovenije) je bil 29. marca 1936 po

²⁷ Ta je leta 1926 prešel pod državno upravo. V Izvršnem odboru so bili poleg dr. Krejčija še: Albert Levičnik, Anton Lajovic, dr. Janko Žerovnik in Matej Hubad (več v: www.hippocampus.si, Branko Rotar Pance, Pouk na konservatoriju od ustanovitve do formiranja Glasbene akademije z dne 1. 5. 2020).

²⁸ www.sistory.si/cdn/publikacije; Ljubljanski župani skozi čas (Sonja Anžič, Damjan Hančič, Tatjana Šenk) z dne 30. 4. 2020. Formalno dr. Krejči ni bil član nobene politične stranke.

²⁹ Jurij Perovšek, Politično upravna podoba Ljubljane 1918–1941, v: *SHS*, letnik 14(2014), Maribor 2014, 2–3.

³⁰ Jugoslovanski Sokol – priloga Sokolskega glasnika. VIII., letnik 2, št. 8, 1925.

³¹ Dr. Viljem Krejči, 19. 12. 1939, Biografski podatki; arhiv Rotary kluba Ljubljana.

³² Pisna izjava Ivana Čuka z dne 4. 5. 2020 in *Prevarani sokoli* (Ivan Čuk – Aleks Leo Vest), Ljubljana 2017, 35. Anton Krejči je bil med drugim direktor Tovarne dušika Ruše in poslanec v jugoslovanski skupščini. Leta 1938 je bil član častnega odbora za pripravo praznovanja 20-letnice Jugoslavije v Mariboru in to kot predsednik Olimpijskega odbora. Predsedoval je tudi Zvezi industrialcev in deloval v Rotary klubu Ljubljana (glej PAM/1736)

³³ dLib.si-Slovenski pravnik, str. 100.

³⁴ Dravska banovina je bila od leta 1929 do 1941 upravna enota na delu današnje Slovenije (brez ozemlja, ki ga je po prvi svetovni vojni dobila Italija) kot ena od devetih banovin Kraljevine Jugoslavije.

likvidacijskem občnem zboru Slovenskega lovskega društva.³⁵ Na tem zborovanju ni bilo dr. Ivana Lovrenčiča, predsednika SLD. Nadomeščal ga je podpredsednik dr. Bogdan Pogačnik,³⁶ ki je tudi poročal o opravljenem delu v letu 1935. Tajniško poročilo je imel dr. Stanislav Bevk. Poročal je, da je imelo SLD leta 1935 12 podružnic s 5158 člani. Društveno glasilo *Lovec* je v letu 1935 izšlo 12 krat v nakladi 5300 izvodov. O blagajniškem poslovanju je poročal blagajnik Ivan Zupan, ki je povedal, da znaša premoženje ob likvidaciji društva 20.000 jugoslovanskih dinarjev, kateri se prenesejo na novo Zvezo lovskega društva. Soglasno so sprejeli razrešnico odbornikom društva in izvolili vodstvo novo ustanovljene Zveze lovskega društva. Za predsednika je bil z vzklikom izvoljen dr. Viljem Krejči. Ta se je v nagovoru zahvalil za zaupanje in poudaril, da z ustanovitvijo Zveze nastopa »*prospeh lovstva, hodeč po stopinjah svojega vrlega in zaslužnega vzornika dr. Lovrenčiča*«. Po končanem ustanovnem občnem zboru Zveze lovskega društva je bil takoj izvoljen odbor, v katerem so bili poleg predsednika dr. Krejčija še tajnik Bevk, blagajnik Zupan, gospodar Justin in podpredsednik Pogačnik. Njihovi namestniki so bili dr. Filip Orel, Fran Mravljak in dr. Franc Novak. V ožji odbor nove Zveze pa so bili izvoljeni dr. Krejči kot predsednik, Pogačnik kot podpredsednik, Bevk kot tajnik, Zupan kot blagajnik ter odbornika dr. Eberl in Loskot. Dr. Krejči se je vodenja lovske organizacije lotil zavzeto in odgovorno, kot je to počel tudi na drugih področjih udejstvovanja. Programski nagovor je objavil tudi v majski številki glasila *Lovec* 1936 in se v njem iskreno zahvalil vsem lovcem za zapanje in posebej dr. Lovrenčiču za »*njegova dolgoletna prizadevanja v SLD – vsa čast in priznanje, nevenljiva hvaležnost in globoka vdanost*«. Zavedal se je odgovornosti funkcije o med drugim zapisal, da »*sem naglo razbral, koliko dela me čaka. Ni še pol meseca preteklo, kako se delo kar pod roko kopiči in kako resnoin odgovorno je to delo, ki gre daleč preko meja običajnih drštveni poslov. Vabim pa vas vse, ki ste pripravljeni k stvarni pomoči in ki vas vodijo idealno nameni. Osebnosti naj ne igrajo nobene vloge, nevšečnosti naj bodo*

³⁵ Likvidacijski občni zbor SLD je posledica uveljavitve nove zakonodaje. Z zakonom o lovu (*Službene novine Kraljevine Jugoslavije*, št. 258A/XCIV/697 z dne 6. 12. 1931) je bil namreč sprejet enotni lovski sistem v jugoslovanski državi, ki je bil uveljavljen šele leta 1935 (prim. *Ur. List RS*, št. 120 z dne 23. 11. 2006).

³⁶ Dr. Bogdan Pogačnik, bančnik, predsednik mariborske podružnice SLD. Ugledna lovska osebnost štajerskega lovstva pred drugo svetovno vojno. Njegova zasluga je utrjevanje slovenstva v lovske organizacijah na obmejnem delu Štajerske z republiko nemško Avstrijo. Pogačnik si je skupaj s še nekaterimi člani odbora SLD prizadeval, da bi tudi vodenje nove Zveze lovskega društva Dravske banovine prevzel dr. Lovrenčič, kar pa je ta kljub željam mnogih odklonil (prim *Lovec*, letnik XXIII., 1936, str. 157).

plemeniti stvari na ljubo pozabljene». ³⁷ Že v prvi polovici maja 1936 so sedež nove Zveze skupaj s knjižnico preselili na Trdinovo 8 v Ljubljani. Dr. Krejči je imel odmevni nagovor na otvoritvi ljubljanske lovske razstave 5. junija 1937 na otvoritvi velesejma na sejmišču v Ljubljani. Izpostavil je družbeni in gospodarski pomen lova ter ošvrknil nasprotnike lovstva, ki zoper lov pišejo neresnične podatke in zganjajo lažno demagogijo. »Statistični podatki nam kažejo, koliko milijonov dohodkov imajo od lova država, banovine in občine iz lovske zakupnine ter državnih in banovinskih taks in pristojbin. Od lova pa tudi žive mnogoštevilni lovski čuvaji in obrtniki. Poleg dejstva, da predstavlja divjačina precejšen del ljudske prehrane, moramo tudi upoštevati, da naša država v veliki meri izvaža živo divjad in uplenjeno divjačino, kar igra v našem narodnem gospodarstvu prav izdatno vlogo. Statistični podatki, ki jih prikazuje tudi naša današnja lovska razstava, so nam neizpodbitni dokaz za važnost lova in za pravilnost naših zaključkov. Ni to nemara razstava, ki bi nam prikazovala vse, kar je v zvezi z lovom, ni to nemara razstava vseh naših lovnih živali, temveč je strokovna razstava lovcev, na kateri vidimo to, kar lovca, zlasti pa kar mednarodni lovski svet zanima«. ³⁸ Dr. Krejči je cenil vlogo glasila Lovec. Ob začetku njenega 25-letnika ³⁹ je v januarski številki leta 1938 zapisal, da je »Lovec odlično vršil svojo nalogo in da moremo biti- kljub vsej kritiki – nanj ponosni, če pravično presojamo vse okoliščnosti njegovega razvoja in delovanja. Pretežni del svojih let je preživel »Lovec« pod okriljem naše v vsem razvoju se še nahajajoče mlade države, ki smo ji lovci sicer najzvestejši pripadniki in branilci, ki pa spričo svojega agrarnega značaja ne priznava lovu onega mesta, ki mu zaradi njegove važnosti pritiče«. ⁴⁰ Bil je eden prvih lovskih funkcionarjev takratnega časa, ki je opozoril na nujnost pomlajevanja lovskih vrst. O tem je pisal tudi v Lovcu: »le za lov, ki je tako važen za vzgojo človeka, za njegovo zdravje in tudi za narodno gospodarstvo. Zlasti bi bilo treba tudi posebnega vežbanja mladine v streljanju in pravilnem ravnanju z orožjem. Eno pa mislim,

³⁷ Pismo dr. Lovrenčiča z dne 6. 8. 1936, zapuščina dr. Krejčija, arhiv LZS. V pismu se je Lovrenčič dr. Krejčiju zahvalil za spoštljivo oceno minulega dela in med drugi zapisal, da »ti vnovič zagotoviš svojega neomajnega stanovskega tovarištva in prijateljstva. To priliko porabljam pa tudi v to, da dam izraza svojemu zares iskrenemu zadovoljstvu, da se najini nazori glede bodočega delovanja naše lovske organizacije, tako lepo skladajo«.

³⁸ Lovec, XXIV., 1937, 344–345. Tudi dr. Krejči je v svojih zapisih in nagovorih dosledno uporabljal takratno terminologijo »divjačina« in ne »meso uplenjene divjadi«. Ta izraz je prišel v vsakdanjo rabo šele v zadnjih desetletjih po drugi svetovni vojni.

³⁹ Lovec med prvo svetovno vojno 1914–1918 ni izhajal.

⁴⁰ Lovec, XXV., 1938, str. 1. Izpostavil je tudi vlogo novega urednika Alfonza Mazluja s Ptuja in predsednika slovstvenega odseka dr. Janka Lokarja. »Imeni teh dveh strokovnjakov nam jamčita, da bo naš list urejevan kar najbolje mogoče. Prepričan sem, da ju bodo radi podpirali pri njihovem delu vsi, zlasti pa tudi oni naši odlični lovski strokovnjaki, ki smo njihove članke v zadnjih letih žal pogrešali v svojem glasilu«.

da je za našo mladino tudi glede lova najvažnejše in to je individualna, od ljubezni do idealizma prežeta vzgoja staršev ali njih namestnikov, zlasti pa dober vzgled, ki ga naj pri vsaki priliki in v vsakem pogledu dajejo stari lovci svojim mladim prijateljem. Zato bo važen del naše lovske mladinske vzgoje obstajal v pravilnem in vzornem vedenju dorašlih lovcev, v katerih naj mladi vidijo res svoje sposobne učitelje, zanesljive vodnike in spoštovanja vredne tovariše». ⁴¹ Predsedniška funkcija mu je jemala veliko časa, saj je kmalu sprejel tudi nekatere obveznosti v jugoslovanski lovski organizaciji. V njej je bil član sekcije za zakupni sistem. ⁴² Za predano delo so mu na skupščini ZLD Dravske banovine 7. aprila 1940 v Ljubljani soglasno izrekli posebno zahvalo. ⁴³ 6. septembra 1940 je vodil slovenske lovce na slovesnem odkritju spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani.

Slika 3: Krejčičev sin Mitja Krejči po lovu (arhiv Ivo Piry)

⁴¹ Lovec, XXIV., 1937, 466–469. Članek je naslovil: *In kaj z mladino?*

⁴² Organizacija je imela sedež v Karadžordževićevi ulici 65, njen glavni tajnik pa je bil dr. Juraj Tomičić.

⁴³ Lovec, XXVII., 1940, str. 209.

Dr. Krejči je lovil zlasti na območju lovišča Dragomelj⁴⁴ in v delu lovišča Podgorica. Bil je namreč sozakupnik lovišč občin Črnuče, Podgorica in Dragomelj in je tudi pravno zastopal vse zakupnike, ki so bili organizirani v Lovskem klubu kot sozakupniki. Zakup je bil sklenjen za pet let od leta 1928 do leta 1932.⁴⁵ Krejči pa se ni razdajal samo v lovski organizaciji, pač pa je bil prizadeven tudi na kinološkem področju. Leta 1932 je bil tajnik organizacijskega odbora za pripravo III. mednarodne razstave psov vseh pasem v prostorih Ljubljanskega velesejma 8. septembra 1932.⁴⁶ Bil je član Kluba ljubiteljev jamarjev, Društva brak jazbečarjev, Jugoslovanskega kluba jazbečarjev in terierjev in Kluba prijateljev jamarjev.⁴⁷

Po treh letih vodenja Zveze lovskih društev Dravske banovne je dr. Krejči izdelal pisno oceno svojega delovnja. Med drugim je ocenil, da je dela veliko in da ob prevzemu funkcije ni računal, da bo zanj porabil toliko časa. Samokritično je ocenil, da reorganizacija lovske organizacije, ki jo je narekoval novi lovski zakon iz leta 1931, še ni prinesla željenih rezultatov. S svojim delom ni bil najbolj zadovoljen, saj je računal, da bo lahko s pomočjo izpričanih slovenskih lovcev več naredil za *»povzdigo slovenskega lova«*.⁴⁸ Med razloge, ki so k temu pripomogli, je uvrstil tudi osebna obračunavanja med lovci in pa vse bolj glasne zahteve, da naj bo lov popolnoma svoboden in da naj oblasti poskrbijo za čim cenejšo nabavo lovskega orožja in streliva za izvajanje lova. Temu je oporekal in vse zagovornike takšnega lova imenoval za *»sovražnike urejenega lova«*, ki nimajo mesta v urejenih razmerah in pripomorejo k razraščanju divjega lova.⁴⁹ Posredno je dal vedeti, da je dobil pecej polen tudi od ljudi, s katerimi je sicer sodeloval in ni računal na njihove *»porajkelje«*. *»So pač ljudje, ki ne morejo dati miru in ki so srečni, če ne delajo težav tistim,*

⁴⁴ V tem lovišču je imel tudi lovsko hišo, v kateri je rad preživel prosti čas in v katero je zahajal vse do okupacije. V hiši se je rad družil s sosedi, lovci in prijatelji.

⁴⁵ SI_ZAL_LJU/0092, Krejči Viljem, Ljubljana, tehnična enota 3, arhvska enota 15. Dogovor o zakupu lovišča. Po preteku zakupa se je vnovič potegoval za novi petletni zakup, a ga ni dobil. In to kljub temu, da so mu skušali pomagati njegovi odvetniški kolegi, predvsem kamniški odvetnik dr. Fran Trampuž. Glavni zakupnik lovišča Dragomer je bil ljubljanski trgovec Anton Schuster. Po njem je postal zakupnik lovišča Dragomer Bruno Stare. Dr. Krejči je lovil tudi v lovišču Kolovec, katerega zakupnik je bila družba Feliks Stare v Radomljah.

⁴⁶ Ibid, tehnična enota 3, arhivska enota 17. Razstavni katalog. Predsednik organizacijskega odbora je bil ljubljanski veletrgovec Viktor Meden, podpredsednica pa baronesa Ana Wambolt.

⁴⁷ Ibid. Kot ugledni lovec je dr. Krejči dosledno spoštoval načelo, da brez šolanega in lovsko usposobljenega psa ni lovsko pravičnega lova.

⁴⁸ Dr. Viljem Krejči, Po treh letih, rokopis iz zapuščine dr. Krejčija, arhiv LZS.

⁴⁹ Ibid., 4. Dr. Krejči je v mnogih zapisih ostro kritiziral *»divji lov«* in o tem veliko pisal tudi v glasilu *Lovec*. Predvsem se je naslanjal na pravne vidike nedovoljenega lova, saj je kot odvetnik izvrstno poznal predpise.

ki so pripravljeni delati brez koristi zase, pošteno in odgovorno. Ko sem pred tremi leti povabil k sodelovanju vse, ki so pripravljeni k stvarni pomoči in ki jih vodijo idealni nameni, sem bil uverjen, da moj poziv ne bo ostal brez uspeha. Toda namesto vzpodbud in nasvetov, namesto resnične pomoči in blagohotnega sodelovanja, je ostalo pri osebnostih in nevšečnostih.⁵⁰ Omenjena ocena je zanimiva tudi zaradi Krejčijevih mnenj o stanju slovenskih lovišč leta 1939. Menil je, da je dober del lovišč v obupem stanju. Veliko je bilo lovcev, ki so bili slabo usposobljeni in premalo izobraženi. Podobna je bila tudi njegova ocena o lovskih čuvajih. Premalo je bilo narejenega za preprečevanje divjega lova.⁵¹ Nadzor nad lovišči je bil slab, ne samo kar se tiče vodenja lovske statistike, pač pa tudi zaradi tekočega nadzora oblasti nad poštenim uresničevanjem lovskih pravic in dolžnosti. Da bi se razmere v doglednem času lahko spremenile, bi bilo treba zagotoviti boljše medsebojno sodelovanje vseh deležnikov v slovenskem lovstvu. »Ne otepajmo po občnih zborih in sejah prazne slame in pustimo osebne ambicije. Polnimo rajši predele svojega strokovnega glasila s koristnimi in poučnimi članki in posvetimo svojim članom strokovna predavanja. Pritegnimo jih k sistematičnemu in organiziranemu delu, da ne bodo hodili svoja kriva pota.«⁵² Najmočejšo opozicijo dr. Krejčiju je predstavljal del vodstva ljubljanskega Lovskega društva (LD) na čelu s predsednikom dr. Ivanom (Ivom) Tavčarjem. Tri leta po prevzemu predsedniške funkcije je dr. Krejči naletel na vse več kritik, ki so prihajale zlasti iz ljubljanskega Lovskega društva. Ljubljanski lovci so Krejčiju vse bolj nasprotovali in so pripravili celo predlog za njegovo razrešitev in kandidaturo za novega predsednika Zveze lovskih društev (ZLD). To naj bi postal dolgoletni ugledni lovec in član banovinskega sveta dr. Vladimir Ravnihar.⁵³ Krejčiju so ljubljanski lovci očitali, da se ni dovolj zavzemal za ureditev lovskega doma v Ljubljani in da se je pri vodenju Zveze obnašal avtorsko. Če ni bilo vse po njegovem, je grozil z odstopom iz funkcije in te grožnje je pogosto ponavljal, saj je vedno želel uveljavljati svoje predloge in mnenja. Očitali so mu tudi vpliv in posredovanje pri delu uredništva Lovca, v katerem je imel precej podpore dr. Stanislava Bevka.⁵⁴ Najbolj pa so ljubljanski lovci Krejčiju zamerili njegovo dvoličnost, saj je kot predsednik ZLD odločno zagovarjal dosledno spoštovanje veljavnih lovskih predpisov,

⁵⁰ Ibid., 5. Krejči ni zapisal konkretnih imen ljudi, ki so mu metali polena pod noge.

⁵¹ Zanimivo je, da Krejči ne uporablja termina krivolov in krivolovci, pač pa divji lov in divji lovci.

⁵² Ibid., 7.

⁵³ Vladimir Ravnihar (1871–1954), slovenski pravnik, politik in publicist, je bil dolga leta član lovske organizacije. Krejčiju ni bil naklonjen ne v Sokolu in ne v Glasbeni matici, saj ga je imel za karierista in avtokrata.

⁵⁴ S Stanislavom Bevkom sta obržala dobre odnose tudi ves čas med okupacijo in sta tudi skupaj zasnovala vsebino Lovskega zbornika iz leta 1944.

še zlasti glede nošenja in uporabe orožja, kot odvetnik kršiteljev predpisov pa je zagovarjal drugačna mnenja, pač v korist obdolžencev. To se je dogajalo tudi v pravicah zoper krivolovce, katere je Krejči kot odvetnik znal uspešno zagovarjati. Najbolj izstopajoč tovrstni primer je bilo pravno zastopanje lovskega čuvaja Jožeta Orehka iz Nadgorice, ki je bil leta 1938 obtožen lovske tatvine v lovišču Bruna Huga Stareta v Ježici pri Ljubljani. Stare je zaradi tega od ljubljanskega odbora LD in od ožjega odbora ZLD zahteval disciplinski postopek zoper dr. Krejčija, saj je ta prevzel zastopanje osebe, oumljene lovske tatvine. To za mnoge lovce ni bilo sprejemljivo, saj je zagovornik lovec in za povrh še predsednik ZLD Dravske banovine. Tudi odbor ljubljanskega LD je ocenil, da Krejčijevo pravno zastopanje obtoženega lovskega čuvaja ni bilo primerno in je zavzel stališče, naj v bodoče odvetniki, ki so lovci ali celo lovski funkcionarji, takšnih primerov ne prevzemajo. Krejčiju so tudi nekateri člani ožjega in širšega odbora zveze očitali dvoličnost in materialne interese, ter zaradi tega zatevali njegovo osebno odgovornost, nekateri celo izključitev iz LD. To je povzročilo precej napetosti in dr. Krejči je ponudil odstop s položaja predsednika ZLD ter s peripetijami celovito seznanil zvestega sodelavca v LD Celje Frana Mravljaka, posredno pa še dr. Bogdana Pogačnika, podpredsednika ZLD in predsednika LD Maribor. Slednjemu je v dolgem pismu potožil zaradi obtožb in kritik, ki so letele nanj iz LD Ljubljana, pri čemer je posebej omenjal dr. Ivana Tavčarja, deloma pa tudi dr. Janka Lokarja. *»Nisem silil v ospredje, odbor LD Ljubljana me je leta 1936 po vsej sili prepričeval, naj prevzamem funkcijo predsednika ZLD Dravske banovine. Dosti imam dokazov, da sem se prvotno branil te funkcije. Tako se s predsednikom zveze ne postopa, kot so postopali z menj«.*⁵⁵

V kazenskih postopkih zoper krivolovce in lovske tatove je bil dr. Krejči kot odvetnik obtoženih običajno zmagovalec in zato so takšne sodne odločitve postale pravna praksa, ki so jo sodniki uporabljali pri sprejemanju odločitev zoper krivolovce in lovske tatove. Zaradi tega je bilo med lovci in še zlasti med člani ožjega vodstva ljubljanskega LD vse več odkritega nezadovoljstva. Krejči v tem času tudi ni bil v dobrih odnosih z gozdarskim oddelkom banovinske uprave v Ljubljani. Njegov avtorski način vodenja ni bil po godu večjemu delu odbornikov ZLD, saj je vse niti odločanja držal v svojih rokah. Poleg predsedniške funkcije je opravljal še tajniško, kar mu je najbolj zameril

⁵⁵ Pismo dr. Krejčija Bogdanu Pogačniku z dne 13. 1. 1939, zapuščina dr. Krejčija, arhiv LZS. Iz pisma veje velika užaljenost zaradi ostrih kritik na rovaš odvetniškega zastopanja obtožencev, ki so bili osumljeni kaznivih dejanj krivega lova. Krejči je ljubljanskemu odboru LD tudi zameril, da se niso solidarizirali z njim, ko so nanj letele kritike in so nekateri med njimi celo predlagali, da se ga iz lovske organizacije izključi.

tajnik dr. Ivan (Ivo Tavčar).⁵⁶ Ljubljanski lovci so pri kandidaturi za novega predsednika ZLD najbolj računali na podporo ptujskega in mariborskega LD. So pa bili proti zamenjavi Krejčija celjski lovci, ki jih je vodil Krejčiju zelo naklonjen predsednik Fran Mravljak. Z njim je Krejči vodil zaupno korespondenco in mu je sproti pošiljal tudi najbolj zaupne in celo osebne informacije o dogajanju v ljubljanskem LD, v katerem je imel vse več nasprotnikov.⁵⁷ Celjsko LD je Krejčija vneto podpiralo in mu izglasovalo celo zaupnico. Nasprotovanja ljubljanskega LD so se stopnjevala in mnogi njegovi vidni člani, med njimi tudi dr. Janko Lokar, so iskali možnosti za izvolitev novega predsednika ZLD. Nasprotovanja so se zavlekla vse do spomladi 1941. Na občnem zboru marca 1941 je s Krejčijem ostro obračunal dr. Ivan (Ivo) Tavčar, ki je bil sicer dolga leta njegov lojalni sodelavec. Zanimivo je, da je ljubljanski odbor kritiziral tudi častnega predsednika ZLD dr. Ivana Lovrenčiča.⁵⁸ Tudi o tem je dr. Krejči napisal obširno pismo Franu Mravljaku z Celja in v njem potožil nad ravnanjem nekaterih ljubljanskih lovcev pod vodstvom dr. Tavčarja, ki je imel ambicijo postati predsednik ZLD Dravske banovine.⁵⁹

Pred aprilsko okupacijo 1941 so ožji odbor ZLD Dravske banovine sestavljali predsednik dr. Krejči, podpredsednik dr. Bogdan Pogačnik, tajnik Anton Mladič, blagajnik prof. dr. Fran Novak in člana dr. Ivan (Ivo) Tavčar in Fran Mravljak. Finančni odsek je vodil dr. Filip Orel, pravnega Anton Mladič, slovstvenega dr. Stanislav Bevk, odsek za lovske izpite ing. Cveto Božič, odsek za kinologijo dr. Ivan (Ivo) Tavčar in upravo Zelene pomoči Anton Mladič.⁶⁰ Računska preglednika sta bila Albert Primc in Vilko Turk, urednik Lovca pa ing. Mirko Šušteršič. Na zadnjem srečanju širšega odbora ZLD pred okupacijo so 30. oktobra 1940 govorili o gospodarjenju s srnjadjo in o nekaterih ukrepih

⁵⁶ Pismo Janka Lokarja z dne 17. 3. 1939, zapuščina dr. Viljema Krejčija, arhiv LZS. Kljub temu, da je bil Tavčar naklonjen menjavi Krejčija, je z njim ohranjal stike in je tudi ostal v najožjem odboru zveze med okupacijo 1941–1945. Po vojni pa je od vseh funkcij v lovstvu takoj odstopil.

⁵⁷ Pismo dr. Krejčija Franu Mravljaku, predsedniku LD Celje z dne 18. 3. 1940, zapuščina dr. Krejčija, arhiv LZS. V pismu je predlagal popolno diskretnost in Mravljaka prosil, če se lahko poveže še s Pogačnikom iz LD Maribor in s Šalamunom iz LD Ptuj, da ti dve društvi ne bi podprli ljubljanskega predloga.

⁵⁸ Ta se v te konflikte ni vmešaval in je ohranil povsem nevtrarno držo. S Krejčijem v tem obdobju ni izmenjal nobene korespondence in tudi sicer bi težko rekli, da sta imela bližnje stike.

⁵⁹ Pismo dr. Krejčija Franu Mravljaku, gimnazijskemu ravnatelju v Celju in odborniku ZLD z dne 6. marca 1941; zapuščina dr. Krejčija, arhiv LZS. Dr. Tavčar ni imel ambicije biti predsednik ZLD. Poleg Mravljaka je imel Krejči velikega podpornika in zaupnika tudi v predvojnem tajniku Antonu Mladiču. Ker je tudi ta bil na udaru kritik, se je v zaupnem dopisovanju z Mravljakom zavzemal za ohranitev njegove tajniške funkcije, saj je Mladiču izredno zaupal.

⁶⁰ Rokopis dr. Krejčija, zapuščina dr. Krejčija, arhiv LZS.

za zaščito srn. Redna letna skupščina ZLD pa je bila napovedana za 6. april 1941. Te pa ni bilo, ker se je prej zgodila okupacija. V okviru dolgih priprav na to skupščino je dr. Krejči precej lobiral med svojimi zaupniki na terenu, da bi dobil njihovo podporo za kandidaturo članov ožjega odbora po svojem okusu. Krejči namreč ni bil zadovoljen z listo kandidatov, zlasti še, ker je bil na njej tudi dr. Ivan (Ivo) Tavčar. Zato se je potožil Franju Mravljaku iz LD Celje, da sodelovanje s Tavčarjem ni mogoče in da v tem primeru on ne bo več opravljal funkcije predsednika ZLD Dravske banovine. Nasprotoval je tudi izvolitvi dr. Tavčarja v bilo kateri odsek ZLD in predlagal, da bi v ožji odbor zveze namesto dr. Tavčarja izvolili še enega predstavnika LD Maribor, ki je bilo številčno najmočnejše društvo. Nista mu bili po volji tudi kandidaturi dr. Janka Lokarja in dr. Stanislava Bevka, se je pa strinjal, da bi lahko dr. Tavčarja kot kandidat za ožji odbor zamenjal dr. Filip Orel, »izvrsten in miren delavec«. ⁶¹

Po italijanski okupaciji aprila 1941 so nove oblasti dr. Krejčiju prepovedale izvajanje lova v sozakupnem lovišču Brezovica pri Ljubljani. Ker so mu odvzeli vse orožje lova tako ali tako ne bi mogel več izvajati. Kljub temu pa je moral za leto 1941 plačati preostanek zakupnine. ⁶² Čeprav je funkcijo predsednika okrnjene ZLD med okupacijo opravljal korektno, mu je zlasti večji del vidnejših narodno zavednih vodstvenih članov predvojne slovenske lovske organizacije zameril izdajo Lovskega zbornika (ur. Stanislav Bevk) 1. oktobra 1944. Tej izdaji je najbolj odločno nasprotoval nestor slovenskih lovcev in eden od ustanoviteljev Slovenskega lovskega kluba leta 1907 dr. Ivan Lovrenčič. ⁶³ Z izdajo zbornika je SLD prekršilo »kulturni molk«, ki ga je v Ljubljani odločno zagovarjala OF. ⁶⁴ Pri pripravi te publikacije je Krejči tesno sodeloval z dr. Stanislavom Bevkom. Iz njune korespondence je razvidno, da sta bila v rednih stikih in si izmenjavala informacije. Sam je za publikacijo napisal obširno besedilo z naslovom *Velika noč 1941*, ki je v bistvu povsem enako vsebini

⁶¹ Pismo dr. Krejčija Franu Mravljaku z dne 21. 3. 1941, zapuščina dr. Krejčija, arhiv LZS.

⁶² SI_ZAL_LJU/0092, Krejči Viljem, Ljubljana, tehnična enota 1, arhivska enota 9, popis vojne škode. V obrazložitvi prijave izpostavlja, da je imel kot lovec in predsednik Lovske zveze odlično lovsko orožje, ki ga je moral takoj oddati italijanskim oblastem. Poleg tega je moral oddati še muzejsko zbirko orožja in vse strelivo. Iz navedb lahko sklepamo, da je imel izjemno bogato lovsko opremo in da je veljal res za uglednega in premožnega lovca svojega časa.

⁶³ Dr. Lovrenčič se po ustanovitvi ZLD Dravske banovine ni vključeval v vodstvene organe lovske organizacije, pač pa je aktivno deloval na kinološkem področju. Pred drugo svetovno vojno je bil predsednik Jugoslovanske kinološke zveze (JSK – jugoslovenski kinološki savez). Večer pred ustanovnim občnim zborom nove Zveze so dr. Lovrenčiču na verandi hotela Union v Ljubljani pripravili »častni večer«. Na njem se je zbralo 40 »starih lovcev« in med njimi je bil tudi ljubljanski podžupan dr. Vladimir Ravnihar. Slavljencu se je za vodenje lovske organizacije zahvalil njegov naslednik dr. Krejči.

⁶⁴ OF – Osvobodilna fronta, ustanovljena 26. 4. 1941 v Vidmarjevi hiši v Ljubljani. Ta organizacija je vodila narodnoosvobodilno gibanje na Slovenskem med okupacijo 1941–1945.

pisma, katerega je na velikonočni ponedeljek 1941 napisal svojim sinovoma Mitji in Fedorju.⁶⁵ Krejči je Bevka tudi obveščal o stikih, ki jih je imel v zvezi s pripravo zbornika z nekaterimi lovci. Posebej je omenjal sodelovaje Nika Lenčka iz Škofje Loke, ki mu je dal na razpolago uporabne statistične podatke in ga seznanil z obrazci za vodenje lovske statistike, ki jih je izdajala nemška okupacijska oblast na Gorenjskem. Dogovarjala sta se tudi o uvodniku za zbornik, pri čemer je Krejči vztrajal, da se to besedilo napiše zadnje, saj »mora biti uvodnik prilagojen času, v katerem Zbornik izide«.⁶⁶ Z izjemo uvodnika, ki ga je napisal dr. Viljem Krejči in v njem izpostavil generala Leona Rupnika⁶⁷ kot vodilno osebnost slovenskega domobranstva, ostale vsebine niso bile politično obarvane. V uvodniku je dr. Krejči zapisal, da »smo ves čas občutili živo potrebo, da bi dali slovenskim lovcem dotlej, ko bo mogel Lovec spet redno izhajati, primerno čtivo, ki so ga tako žele in ki naj bi vzpostavilo zvezo med društvom, ki naj bi jih bodrilo in razvedrilo, obveščalo o vsem, kar nas zanima in navajalo k pravičnemu izvrševanju lova – čtivo, ki naj bi imelo trajen pomen tudi za tiste, ki jih nikakor ne smemo prezreti. V dobi italijanske okupacije naši načrti, ki smo jih neštetočrat premlevali, iz raznih razlogov, zlasti tudi zaradi pomanjkanja denarnih sredstev, niso bili izvedljivi. Stvar pa bi bila tudi preuranjena«.⁶⁸ Uvodnik je med narodnozavednimi slovenskimi lovci sprožil burne komentarje. Leon Rupnik je tudi omogočil tisk omenjene publikacije v Učiteljski tiskarni, za kar se mu je dr. Krejči posebej zahvalil. Zaradi ostre kritike nasprotnikov kakršnega koli sodelovanja s protikomunističnim taborom (kolaborantskimi oblastmi) je dr. Krejči še pred koncem vojne februarja 1945

⁶⁵ V pismu sinu Mitji poroča o začetkih italijanske okupacije in o obvezni oddaji lovskega orožja. Italijanskim oblastem je Krejči oddal vse orožje in strelivo, tudi spominske primere lovskih pušk. Bolj zanimive so v tem pismu navedbe o obnašanju ljubljanskih lovcev, ki so nanj pritiskali, da naj nekaj ukrene pri oblasteh, da bi lahko orožje obdržali. Poskusil se je pogovarjati z italijanskimi oficirji, ki pa njegovim prošnjam niso ugodili. Krejči je ob tem ošvrknil lovce in njihove pritiske celo pri jedi in dodal, da »lovske vzajemnosti in prijateljstva med lovci ni opazil«.

⁶⁶ Pismo dr. Stanislavu Bevku z dne 22. avgusta 1944; zapuščina dr. Krejčija, arhiv LZS.

⁶⁷ Leon Rupnik (1880–1946), slovenski general in politik. Po italijanski kapitulaciji so ga Nemci postavili za predsednika Pokrajinske uprave v Ljubljani in za vodjo – generalnega inšpektorja slovenskega domobranstva. Po nemški kapitulaciji maja 1945 je pobegnil iz Slovenije na avstrijsko Koroško in se tam predal Britancem. V začetku leta 1946 je bil vrnjen jugoslovanskim oblastem ter 30. avgusta 1946 na »Rupnikovem procesu« v Ljubljani obsojen na smrt z ustrelitvijo. Obsodba je bila izvršena.

⁶⁸ *Lovski zbornik*, Ljubljana 1944, UKM, Domoznanski oddelek. Zahvaljujem se dr. Vlasti Stavbar za vpogled in za uporabo tega gradiva. Publikacijo hranijo tudi v NUK-u in v knjižnici Prirodoslovnega muzeja v Ljubljani. V arhivu Lovske zveze Slovenije te publikacije ni.

odstopil kot predsednik Zveze lovskih društev.⁶⁹ O tem odstopu se ni nikoli veliko govorilo in še manj pisalo.⁷⁰ V prvi povojni številki glasila *Lovec*⁷¹ je zgolj kratki uvodni odstavek, v katerem je zapisano, da »je delovanje Zveze lovskih društev v vojnem času podrobno opisano v Lovskem zborniku iz leta 1944«. Ožji odbor Zveze so sklicali 5. oktobra 1945, širši odbor pa 26. oktobra 1945. Udeležili so se ga zastopniki društev Ljubljana, Celje, Novo Mesto, Murska Sobota, Kranj, Ljutomer, Ptuj, Maribor, Trbovlje in Krško. Ker je predsednik ljubljanskega odbora LD dr. Tavčar odstopil od vseh funkcij, je postal začasni predsednik Zveze lovskih društev Ivan Bogataj. Dr. Krejčija se v tem kontekstu sprememb niti ne omenja. O njem tudi glasilo *Lovec* v zvezi s konsolidiranjem povojne lovske zveze ni objavilo ničesar več. A očitno dr. Krejči le ni računal na tako naglo zamenjavo na čelu slovenske lovske organizacije, saj je iz ohranjenih korespondence po osvoboditvi razvidno, da je pričakoval

⁶⁹ Marjan Toš, *Lovec 1910–2010* (zgodovinski oris stoletnega sporočila), v: *Lovec*, XCIII., št. 1., Ljubljana 2010. O omenjenem zborniku nismo naši arhivskega gradiva ne v Arhivu Slovenije in ne v Zgodovinskem arhivu Ljubljana.

Pismo dr. Krejčija davčnemu inšpektorju Albertu Primcu z dne 21. 1. 1946 iz Krejčijeve zapuščine, arhiv LZS. V tem pismu Krejči obširno odgovarja na očitke, da je med okupacijo izročil Zimski pomoči 500 lir za neko literarno-glasbeno prireditev na novega leta dan 1944. Pojasnjuje tudi, da je bil k temu prisiljen, saj mu je zastopnik Pokrajinske uprave grozil z osebnimi sankcijami in od njega zahteval celo 10.000 lir finančne pomoči iz blagajne ZLD. Pojasnjuje tudi, da je LD Ljubljana Zimski pomoči namenil 300 lir pomoči namesto za venec za »kočevske junake«, ki so jih januarja 1944 pokopali na ljubljanskem gradu. Z zneskom 500 lir je seznanil 5-članski odbor ZLD v sestavi Krejči, Mravljak, Novak, Pogačnik in Tavčar, ki je s tem izplačilom soglašal. Tavčar je celo menil, da se mu zdi znesek prenizek. Odobreni znesek je Krejči prejel od blagajnika in za izročil Zimski pomoči. Strošek je vpisan v blagajniški knjigi ZLD z dne 12. 1. 1944 in je bil vključen tudi med priloge blagajniške knjige za leto 1944 pod št. 3. Krejči je v pojasnilu tega izplačila še zapisal, da ni mogel sklicevati rednih sej odbora, saj nemške oblasti med okupacijo tega niso dovoljevale. Kljub temu so se sestali 29. decembra 1943 in 15. maja 1945. Zimska pomoč je delovala v okupirani Ljubljani in izdala *Zbornik Zimska pomoč*. Izšel je v Ljubljani leta 1944. Njeni uredniki so bili Narte Velikonja, Božidar Borko, Tine Debeljak in Zorko Simšič. V njem so zbrani leposlovni, esejistični in znanstveni prispevki sto desetih piscev vseh rodov. Poglavitni namen publikacije je bil prikazati slovensko duhovno ustvarjalnost v težavnih vojnih razmerah v okupirani Sloveniji, hkrati pa so izdajatelji hoteli nasprotovati kulturnemu molku, ki ga je v začetku okupacije 1941 razglasila Oslobojilna fronta (OF). Ta zbornik je bil po vojni uvrščen na seznam prepovedanih knjig.

⁷⁰ Odstopne izjave dr. Krejčija v njegovi lovski zapuščini nismo našli. Vprašanje je, ali je šlo morebiti samo za ustni odstop, ali tudi za pisno izjavo.

⁷¹ *Lovec*, glasilo Zveze lovskih društev Slovenije in Jugoslovanskega kinološkega saveza (ur. ing. Mirko Šušteršič), letnik XXIX., str. 12, 1946.

hitro obnovo delovanja in tudi hitro pripravo nove lovske zakonodaje.⁷² Že kmalu pa se je pokazalo, da gre za račun brez krčmarj, saj so na prvih povojnih občnih zbiorih LD začeli izpostavljati nujne spremembe v lovstvu, ki so se dotikale tudi novih kadrov za vodenje lovskih organizacij. Krejči je počasi domel, da ga bodo spremembe »odnesle« in to je zaupal nekaterim najtesnejšim predvojnim sodelavcem. Dobil pa je tudi informacije iz povojnega občnega zbor LD Ljubljana, na katerem je odstopil kot predsednik in tudi kot odbornik ZLD dr. Ivan (Ivo) Tavčar. Vse vaje je prevzel v svoje roke Franc Lokar, ki je bil oster Krejčijev kritik že pred vojno. Na prvem povojnem občnem zboru je vodstvo ljubljanskega LD odklonilo vsako sodelovanje z dr. Krejčijem, kateremu so tudi očitali izdajo Lovskega zbornika leta 1944, v katerem je v uvodniku Krejči »proslavljal bivšega prezidenta«.⁷³ To je bil uvod v skorajšnjo politično gonjo proti Krejčiju, ki je spoznal, da je najbolje, če od kandidature za vnovičnega predsednika ZLD odstopi. Z odločitvijo je seznanil ing. Šušteršiča, urednika Lovca, s katerim sta bila že dogovorjena, da napiše uvodnik za prvo povojno številko Lovca. Krejči tega uvodnika ni napisal in tudi sicer v glasilu *Lovec* ni več objavljaj prispevkov. »Bilo bi smešno, saj me bodo skušali na skupščini zveze vreči kot predsednika. Pripraviti se moramo na to, da bodo prišli v vodstvo zveze povsem drugi ljudje«.⁷⁴

In to se je kmalu tudi zgodilo. Začasni predsednik je postal Ivan Bogataj, podpredsedniški položaj Zveze pa je ohranil predvojni podpredsednik Bogdan Pogačnik, sicer tudi prvi povojni predsednik LD Maribor. Bogataj je bil na predsedniškem položaju kratek čas, saj ga je kmalu zamenjal dr. Janko Lavrič.⁷⁵ Za dr. Krejčijem pa so se kmalu izgubile vse sledi, ostal je povsem pozabljen, v lovstvu in tudi v Rdečem križu.

---

⁷² Korespondenca dr. Krejčija z Bogdanom Pogačnikom, Franom Mravljakom, dr. Franom Rošem, Ivanom Klunom, Cirilom Mohorjem in Ivanom Bogatajem, november-december 1945, zapuščina dr. Krejčija, arhiv LZS. Zanimivo je, da je dr. Krejči kar tekoče spremljal dogajanje in bil na tekočem s pripravami na reorganizacijo lovstva takoj po osvoboditvi. Zakaj je glede na odstop februarja 1945 sploh računal na vnovično vodenje lovske organizacije, glede na obtožbe na račun Lovskega zbornika iz leta 1944, ni razumljivo in o tem tudi nismo našli nikakršnega zapisa.

⁷³ Gre za generala Leona Rupnika. Kritiko na rovaš tega uvodnika je izrekel Peter Dobrila, pritrdila pa mu je večina udeležencev zbora.

⁷⁴ Pismo dr. Krejčija Franu Mravljaku z de 11. 12. 1945, zapuščina dr. Krejčija, arhiv LZS.

⁷⁵ Ibid., str. 160. Dr. Janko Lavrič je vodil Zvezo do leta 1947, ko je postal njen predsednik vplivni povojni politik Ivan Maček Matija, ki jo je vodil do leta 1950. Po njem je Zvezo do leta 1967 vodil dr. Jože Benigar. Za Lavriča je dr. Krejči menil, da te funkcije ne bo sprejel, saj je bil okupiran s številnimi drugimi funkcijami. A se je očitno zmotil.

VIRI IN LITERATURA:

Arhivski viri

SI_ZAL_LJU/0092, Krejči Viljem, Ljubljana, tehnična enota 1, arhivska enota 9, popis vojne škode

SI_ZAL_LJU/0092, Krejči Viljem, Ljubljana, tehnična enota 3, arhivska enota 15. Dogovor o zakupu lovišča.

SI_ZAL_LJU/0092, Krejči Viljem, Ljubljana, teh. enota 1, arhivska enota 9, prijava vojne škode

SI AS 1931, šk. 703 (VOS)

SI AS 1931, šk. 728

SI AS Gradivo OZNA in UDV

PAM/1736

Arhiv Rotary kluba Ljubljana

Arhiv Odvetniške zbornice Slovenije

Arhiv Lovske zveze Maribor

Arhiv Lovske zveze Slovenije, Zapuščina dr. Viljema Krejčija

Arhiv programa ARS, Radio Slovenija

Literatura

Ivan Čuk – Aleks Leo Vest, *Prevarani sokoli*. Ljubljana 2017.

Enciklopedija Slovenije (ur. Dušan Voglar), XV. Ljubljana 1996.

Romana Erhatic Širnik, *Lov in lovci skozi čas*, Ljubljana 2004

Jurij Perovšek, *Politično upravna podoba Ljubljane 1918–1941*, v: *SHS*, letnik 14 (2014), Maribor 2014.

Jugoslovenski rotar, VI. Beograd 1939.

Jugoslovanski Sokol – priloga Sokolskega glasnika, VIII., 2. Ljubljana 1925.

Kronika, 54., 3. Ljubljana 2006.

Lovski zbornik, (ur. Stanislav Bevk). Zveza lovskih društev. Ljubljana 1944.

Lovec, XXIII. Ljubljana 1936.

Lovec, XXIV. Ljubljana 1937.

Lovec, XXV. Ljubljana 1938.

Lovec, XXVII. Ljubljana 1940.

Lovec, XXIX. Ljubljana 1946.

Tjaša Pečar, *Pregled založniške dejavnosti v Ljubljanski pokrajini 1944 in 1945 z bibliografijo izdanih knjig*. Diplomsko naloga, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za bibliotekarstvo. Ljubljana 1998.

Planinski vestnik, V.–XLIX., 4. Ljubljana 1949.

Po sledovih slovenskega lovca (ur. Franc Šetinc). Ljubljana 1995.

Vladimir Ravnihar, *Mojega življenja pot, spomini dr. Vladimira Ravniharja* (ur. Janez Cvirn, Vasilij Melik, Dušan Nečak), Oddelek za zgodovino FF Univerze v Ljubljani, Ljubljana 1997.

Slovenski narod, XIX., 222. Ljubljana 1941.

Slovenski narod, XIX., 223. Ljubljana 1941.

Službene novine Kraljevine Jugoslavije, št. 258A/XCIV/697. Beograd 1931.

Službeni list kraljeve banske uprave Dravske banovine, III. Ljubljana 1932.

Marjan Toš, Lovec 1910–2010 (zgodovinski oris stoletnega sporočila), v: *Lovci*, XCIII, št. 1. Ljubljana 2010.

Marjan Toš, *Sto let v kraljestvu Zlatoroga*. Ljubljana 2007.

Učiteljski tovariš, 62. Ljubljana 1922.

Ur. List RS, št. 120. Ljubljana 2006.

Znani slovenski pravdarji, (ur. Andrej Razdrih in Primož Premzl). Maribor 2018.

Internetni viri

www.rotary-klub-lj.si

www.hippocampus.si

www.sistory.si/cdn/publikacije

www.rotary-klub-lj.si

www.book.google.si

VILJEM KREJČI, PH.D., THE UNFORGETTABLE AND HONORARY ROTARIAN, HUMANITARIAN, HUNTER AND CYNOLOGIST, AND HUNT OFFICIAL

Summary

Viljem (Wiljem) Krejči, Ph.D., (1890–1962) went down in the Slovene history as a very active member of the Rotary Club Ljubljana and the Ljubljana “Sokol” movement, as well as president of the Red Cross and the Slovene Hunting Organisation. From a political point of view, he was close to the liberals, but he was never actively involved in the party politics. He cooperated with the influential liberal circle in Ljubljana that enabled him a solid position in the Slovene Hunting Society (SHS), which later developed to the Association of Hunting Societies of the Drava Banovina. In 1936, when there were changes in hunting

legislation for the whole Kingdom of Yugoslavia, Viljem Krejči was elected for president of the Association of Hunting Societies of the Drava Banovina (Yugoslav Slovenia). Ivan Lovrenčič, PhD., who led the Slovene hunting organisation for 25 years, refused to re-run for this position, even though his closest co-workers tried to convince him otherwise, and he did not take part in the so-called "liquidation general assembly" on 29 March 1936. Bogdan Pogačnik, the president of Slovene Hunting Society (SHS) subsidiary in Maribor, represented him at this assembly. The assembly reported that the SHS had 12 subsidiaries and 5158 members; Ljubljana (1076 members) and Maribor (1028 members) were the largest subsidiaries. When the SLS was winded-up (abolished), its assets were around 20.000,00 dinar and were transferred to the Association of Hunting Societies (AHS). Its official gazette *Lovec* had a circulation of 5.300. Krejči was elected for the president of the new umbrella association of the Slovene hunters with the majority of votes, and his election was accompanied by loud cheering. Bogdan Pogačnik from Maribor was the vice-president, and Stanislav Bevk, PhD., from Ljubljana was the secretary. After winning the election, Krejči said that "with the establishment of the Association and following the footsteps of the honoured ancestor Lovrenčič, Ph.D., hunting will prosper".

Viljem Krejči, PhD., led the hunting organisation also during World War II in the times of Italian and later German occupation of Ljubljana and in 1944 in a mysterious way managed to publish the Hunting collection. He wrote a politically engaged introduction, thanking the then political leadership of the Slovene anti-communist party in Ljubljana and its leader, General Leon Rupnik. After the capitulation of Italy in September 1943, General Rupnik organised the Slovene Home Guard. Many hunters and mostly Ivan Lorenčič, PhD., held this against him. After World War II, he withdrew from public life and was also not active in the hunting organisation anymore. He nevertheless went down in the history of the hunting organisation as its third president and as a successor of two Slovene pioneers of hunting, Ivan Hribar, mayor of Ljubljana, and attorney Ivan Lorenčič, PhD.

DR. VILJEM KREJČI, VERGESSENER UND VERDIENSTLICHER ROTARIER, HUMANITÄRER HELFER, JÄGER UND KYNOLÖGE, JAGDFUNKTIONÄR

Zusammenfassung

Dr. Viljem (Viljem) Krejči (1890–1962) ging als aktives Mitglied des Rotary Clubs Ljubljana/Laibach und des Sokol Ljubljana/Laibach, sowohl als Präsident des Roten Kreuzes und der Slowenischen Jagdorganisation in die slowenische Geschichte ein. Politisch gesehen war er den Liberalen nahe, war in der Parteipolitik aber nie aktiv. Die Zusammenarbeit mit dem einflussreichen Ljubljanaer/Laibacher liberalen Kreis ermöglichte ihm eine solide Position in der Slowenischen Jagdgesellschaft (SJG) und in dem späteren Verband der Jagdvereine der Banschaft Drau. Als es im Jahr 1936 zu Veränderungen der Jagdgesetzgebung im ganzen Gebiet des Königreichs Jugoslawien kam, wurde Viljem Krejči nämlich bei der ersten Gemeinversammlung des Verbands der Jagdvereine der Banschaft Drau (jugoslawisches Slowenien) zu seinem ersten Präsidenten gewählt. Dr. Ivan Lovrenčič, der die Slowenische Jagdorganisation lange 25 Jahre leitete, wollte trotz allem Zureden seiner engsten Mitarbeiter nicht mehr kandidieren und er nahm auch an der sogenannten „Liquidationsgemeinversammlung“ der SJG am 29. März 1936 nicht teil. Bogdan Pogačnik, sonst der Präsident der Zweigstelle der SJG in Maribor/Marburg, war sein Vertreter. An dieser Versammlung wurde bekannt gegeben, dass die Slowenische Jagdgesellschaft 12 Zweigstellen mit 5158 Mitgliedern hatte, die meisten waren in Ljubljana/Laibach (1076)

und in Maribor/Marburg (1028). Das Vermögen der SJG betrug bei der Liquidation (Einstellung) ungefähr 20.000,00 Dinar und wurde im Ganzen an den Verband der Jagdvereine (VJV) übertragen. Die Zeitschrift *Lovec* erschien in einer Auflage von 5.300 Exemplare. Krejči wurde mit großer Mehrheit und mit lauter Unterstützung zum Präsidenten der neuen Dachorganisation von slowenischen Jägern gewählt. Der Vizepräsident wurde Bogdan Pogačnik aus Maribor/Marburg und der Sekretär Dr. Stanislav Bevk aus Ljubljana/Laibach. Bei der Ernennung zum Präsidenten sagte Krejči unter anderem, dass „mit der Gründung des Verbands das Jagdwesen sich weiterentwickeln und den Weg des tugendhaften und verdienstvollen Vorbilds Dr. Lovrenčič folgen wird“.

Dr. Viljem Krejči leitete die Jagdorganisation auch während des Zweiten Weltkriegs in der Zeit der italienischen und später deutschen Okkupation von Ljubljana/Laibach und schaffte es in dieser Zeit auf eine unerklärliche Weise in Jahr 1944 den Jagdsammelband herauszugeben. Er selbst schrieb eine politisch engagierte Einleitung in der er der damaligen politischen Leitung der slowenischen antikommunistischen Partei in Ljubljana/Laibach mit dem General Leon Rupnik an der Spitze dankt, dass sie nach der Kapitulation Italiens im September 1943 die Slowenische Heimwehr (die Domobranzen) organisierten. Viele slowenische Jäger, vor allem Dr. Ivan Lovrenčič, nahmen ihm das sehr übel. Nach dem Zweiten Weltkrieg wurde er aus dem öffentlichen Leben entfernt und auch in der Jagdorganisation war er nicht mehr aktiv. Er ging jedoch als ihr dritter Präsident, der zwei einflussreiche Pioniere des slowenischen Jagdwesens, den Ljubljanaer/Laibacher Bürgermeister Ivan Hribar und den Anwalt Dr. Ivan Lovrenčič nachfolgte, ein.